Kyrkomötet
Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2026:8

Etiska riktlinjer för artificiell intelligens

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2026:39 i vilken det föreslås att kyrkostyrelsen uppdras att återkomma med förslag till ändring i kyrkoordningen, ta fram olika styrande dokument, erbjuda utbildningar och följa den tekniska utvecklingen kopplat till artificiell intelligens. Tillsyns- och uppdragsutskottet konstaterar att det på Svenska kyrkans nationella nivå pågår ett aktivt utvecklingsarbete med frågor relaterade till artificiell intelligens, vilket också är till gagn för andra enheter i Svenska kyrkan. Utskottets uppfattning är att det arbete som pågår i huvudsak motsvarar det som efterfrågas i motionen. Mot den bakgrunden föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att
1. avslå motion 2026:39, punkt 1,
2. avslå motion 2026:39, punkt 2,
3. avslå motion 2026:39, punkt 3,
4. avslå motion 2026:39, punkt 4,
5. avslå motion 2026:39, punkt 5,
6. avslå motion 2026:39, punkt 6,
7. avslå motion 2026:39, punkt 7.

Motionens förslag

Motion 2026:39 av Lennart Adell Kind m.fl.

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att
1. återkomma med förslag till ändring i kyrkoordningen som slår fast att digitalisering, automatisering och användning av artificiell intelligens ska ske i enlighet med kristen människosyn och med respekt för den personliga integriteten,
2. ta fram etiska riktlinjer för användning av artificiell intelligens (AI) inom Svenska kyrkan, baserade på principer om mänsklig värdighet, integritet, rättvisa och transparens,
3. utveckla praktisk vägledning för hur AI får användas respektive inte användas inom administration, kommunikation, själavård, diakoni och övrig verksamhet,
4. tydliggöra stränga principer för hantering av känsliga personuppgifter och informationssäkerhet vid användning av externa AI-baserade tjänster,

5. utveckla riktlinjer för transparens och öppenhet som säkerställer att det alltid framgår när AI har använts i Svenska kyrkans kommunikation eller beslutsstöd,
6. erbjuda nationella utbildningsinsatser kring artificiell intelligens, digital etik och informationssäkerhet för anställda, förtroendevalda och ideella,
7. följa den tekniska utvecklingen och återkommande uppdatera riktlinjerna samt återrapportera detta arbete till kyrkomötet.

Bakgrund

Kyrkostyrelsen har den 29 september 2025 fastställt en Policy för användning av artificiell intelligens. Vidare har generalsekreteraren den 19 oktober 2025 fastställt Riktlinjer för användning av artificiell intelligens. Policyn och riktlinjerna finns publicerade på Svenska kyrkans webbplats och är bindande för Svenska kyrkans nationella nivå. Stift, pastorat och församlingar erbjuds att använda sig av dokumenten vid framtagande av egna styrdokument.

Policyn utgår från fyra principer, nämligen

1. Arbetet med AI ska utgå ifrån behov, vara etiskt, rättssäkert och hållbart för att minimera onödig resursförbrukning.
2. AI-användning ska vara transparent, ske med mänsklig kontroll och omdöme.
3. Användning av information i AI-tjänster ska föregås av medvetna överväganden med hänsyn till säkerhet, dataskydd och upphovsrätt.
4. Anskaffning eller utveckling av AI-tjänster ska kännetecknas av ett riskbaserat förhållningssätt vägt mot nytta.

I riktlinjerna konkretiseras de fyra principerna och bland annat framgår att varje AI-tjänst som införs och används ska:

– Vara etisk: AI ska användas med respekt för människovärdet och bidra till rättvisa, inkludering och icke-diskriminering. Den får inte förstärka skadliga normer eller ersätta mänskligt omdöme i frågor som kräver ansvarstagande eller etisk reflektion eller andlig förståelse.
– Vara rättssäker: Användningen ska följa gällande lagar och interna styrdokument, inklusive regler för dataskydd (GDPR), informationssäkerhet och upphovsrätt. AI-tjänster ska vara begripliga, spårbara och rättvisa i sin funktion och tillämpning.

Vidare enligt riktlinjerna får artificiell intelligens inte ersätta mänskligt omdöme i beslut som påverkar människors rättigheter, säkerhet eller livssituation. Användningen ska vara tydlig för mottagaren. Det ska framgå när AI används, hur det sker och vilken roll tekniken har. Namn och utformning får inte ge intryck av att det är en människa som kommunicerar.

När det gäller vilken information som får matas in i en AI-tjänst finns det i riktlinjerna restriktioner. Detta gäller för känsliga personuppgifter, sekretessbelagd information och annan känslig information (till exempel verksamhetskritisk information). Undantag från dessa restriktioner kräver särskilt beslut.

På kyrkokansliet pågår för närvarande arbete med syfte att tillgängliggöra Microsoft Copilot (Premium) för alla användare i Svenska kyrkans Microsoft 365-miljö, där det ska vara en central styrning av licensbeställningar och finnas fastställda användarregler. En förutsättning för att få nyttja verktyget är att respektive församling, pastorat, stiftskansli och avdelningar på den nationella nivån genomför en konsekvensbedömning innan licenser tas i bruk och att samtliga användare genomgår obligatorisk utbildning.

Redan idag finns tillgängligt för alla användare av Microsoft 365 i Svenska kyrkan ett AI-verktyg, Microsoft Copilot (Basic). För användning av detta verktyg finns generella användarregler och det erbjuds en digital utbildning via Kornet (Svenska kyrkans intranät).

På Kornet finns vidare information om AI, till exempel hur AI ska användas tryggt och ansvarsfullt, vad man behöver tänka på om känslig information hanteras med AI och hur en enhet i Svenska kyrkan kan komma i gång med användning av AI (ta fram policy etc.). På Kornet finns också länkade digitala utbildningar att ta del av.

På den nationella nivån finns avdelade resurser att jobba specifikt med artificiell intelligens. Någon översikt hur andra enheter i Svenska kyrkan tar sig an området finns inte.

I motion till 2025 års kyrkomöte föreslogs att kyrkostyrelsen får i uppdrag att utarbeta en mall till policy för användning av artificiell intelligens inom hela Svenska kyrkans verksamhet. I Samhälls- och kulturutskottets betänkande Sk 2025:14 konstaterade utskottet att det som efterfrågades i motionen redan finns eller är under arbete. Utskottet påpekade dessutom att varje nivå inom kyrkan har självständigt ansvar för sin verksamhet. Den nationella nivån ska inte besluta över stift och församlingars arbete, men kan stödja och uppmuntra till fortsatt utveckling inom området. Mot den bakgrunden förordade utskottet att motionen skulle avslås.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:39.

Tillsyns- och uppdragsutskottet har tagit del av De Ungas Kyrkomötes svar på motionen och finner deras iakttagelser om bland annat risker med artificiell intelligens och användning av generativ AI som mycket tänkvärda. Inför tillsyns- och uppdragsutskottets beredning av motionen erhölls en föredragning av medarbetare från kyrkokansliet om nationell nivås arbete med frågor som relaterar till artificiell intelligens. Utskottet kan konstatera att på Svenska kyrkans nationella nivå pågår ett aktivt utvecklingsarbete inom området. Arbetet omfattar bland annat framtagande av styrande dokument. Sådant material finns sedan tillgängligt som mallar för församlingar, pastorat och stift. Det är utskottets mening att den nationella nivån på detta sätt stödjer och inspirerar andra enheter i Svenska kyrkan. Utskottet uppfattning är att det arbete som pågår i huvudsak motsvarar det som efterfrågas i motionen. Utskottet menar att ändringar i kyrkoordningen vore överflödigt.

Uppsala den 2 oktober 2026

På tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Roine Olsson, ordförande

Fredrik Selander, sekreterare

Beslutande: Roine Olsson, ordförande, Kicki Halldin, Helen Coughlin-Ribb, Anna Karin Slunge, Christina Södling, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Xerxes Carlsén Åkerfeldt, Margareta Nisser-Larsson, Hanna Hesser Nordin, Eva Hallström, Agneta Eriksson, Jonatan Hanson, Fredrik Ottesen och Jonas Noréus.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Carl-Michael Palmér, Johannes Fransson, Ingvor Arnoldsson, Karin Enerbäck, Per-Eric Lindgren, Victor Backström, Eva-Karin Torhem Arnell, Bertil Wennberg, Agneta Ahlblom och Lisa Gerenmark.

Biskoparna Fredrik Modéus och Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att föreslå avslag på motion 2026:39 och yrkar att kyrkomötet beslutar att bifalla motionen.

Utskottet motiverar sitt avslag med att det redan görs mycket inom Svenska kyrkan vad gäller digitalisering och AI. Jag anser att denna bedömning underskattar den enorma utmaning som kyrkan och samhället står inför.

Den tekniska utvecklingen rörande artificiell intelligens sker i ett tempo som saknar historiskt motstycke. Vad som görs i dag är helt enkelt inte tillräckligt för att möta den omfattande och djupgående påverkan som AI kommer att ha på både kyrkans verksamhet och det svenska samhället i stort. Att luta sig tillbaka mot befintliga projekt räcker inte när utvecklingen rör sig så snabbt.

1. Teologisk grund och tron på människan som Guds avbild

Svenska kyrkans förhållningssätt till AI måste ta sin absoluta utgångspunkt i teologin, Bibeln och den kristna människosynen. I Första Moseboken läser vi att Gud skapade människan till sin avbild (Imago Dei, 1 Mos 1:27). Det ger varje människa ett absolut, okränkbart värde som aldrig kan reduceras till data, algoritmer eller effektivisering.

Utifrån denna teologiska grund måste Svenska kyrkan se till att inta en tydlig ledarposition i det svenska samhället när det gäller etik kring AI och etisk AI-användning. I en tid då kommersiella och tekniska krafter driver utvecklingen behövs en stark, profetisk röst som sätter den mänskliga värdigheten i centrum.

2. Alla möten med människor måste göras av människor

Ett AI-system har varken medvetande, samvete eller själ. Det kan simulera empati, men aldrig utöva äkta medkänsla eller bära en medmänniskas börda. Därför måste kyrkan sätta upp en tydlig och orubblig gräns: Alla möten med människor måste göras av människor.

AI får aldrig ersätta mänsklig närvaro i kyrkans pastorala verksamhet, själavård eller diakoni. Den personliga relaterbarheten och det mänskliga mötet ansikte mot ansikte är kärnan i vår tro och handling.

3. Beaktande av De Ungas Kyrkomöte

Vi måste i detta arbete särskilt beakta De Ungas Kyrkomötes synpunkter på motionen och på etisk AI-användning i Svenska kyrkan. De unga är den generation som i störst utsträckning växer upp i och påverkas av det digitala landskapet. Deras röster, oro för integritet och krav på etiska ramverk samt transparens måste tas på största allvar när vi utformar kyrkans framtida AI-strategi.

4. Medlemskap i AI Sweden

För att Svenska kyrkan ska kunna inta den ledarroll i samhället som behövs, ser vi det som mycket värdefullt att Svenska kyrkan blir medlem i AI Sweden. Ett sådant medlemskap tjänar ett dubbelt syfte: För det första kunskapsinhämtning: Svenska kyrkan får direkt tillgång till den samlade kunskapen, erfarenheten och kompetensen inom AI Sweden för att stärka den egna organisationen. För det andra samhällspåverkan: genom att finnas med i AI Sweden kan Svenska kyrkan vara med och påverka

resten av samhället i frågor om AI-etik, hålla den etiska debatten levande och säkerställa att mänskliga värden inte går förlorade i den tekniska utvecklingen.

Sammanfattningsvis innebär att avslå motionen med hänvisning till att ”mycket redan görs” att kyrkan missar möjligheten att kliva fram som en etisk vägledare i vår tid.

Med hänvisning till ovanstående yrkar jag att kyrkomötet beslutar att bifalla.

Eva Hallström